

УДК 7.012:687

ЕТНОКОД СУЧАСНОСТІ: УКРАЇНЬСЬКА ТРАДИЦІЯ В ДИЗАЙНІ ЖІНОЧИХ СУМОК

МИХАЙЛОВСЬКА Оксана, МАГАЛЯС Софія

Хмельницький національний університет, Хмельницький, Україна
mykhailovskao@khnmu.edu.ua

У роботі досліджено трансформацію української етнічної спадщини в сучасному дизайні аксесуарів. Проаналізовано особливості традиційної орнаментики, символіки та конструктивних форм, а також їх інтерпретацію в колекціях бренду Vita Kin. На основі проведеного аналізу розроблено мініколекцію жіночих сумок, у яких поєднано традиційні українські мотиви з актуальними формами та матеріалами.

Ключові слова: символіка, етнодизайн, стилізація, дизайн жіночих сумок, орнамент.

ВСТУП

У сучасному культурному просторі питання збереження та актуалізації національної спадщини набуває особливої актуальності, зокрема у сфері дизайну. Дизайн сьогодні розглядається не лише як процес формотворення, а як інструмент трансляції культурної ідентичності, що інтегрує історичний досвід у сучасний контекст [1]. Звернення до української етнічної традиції стає важливим напрямом розвитку національно орієнтованого дизайну, який поєднує автентичність і сучасні естетичні тенденції.

Українське декоративно-прикладне мистецтво характеризується багатством орнаментальних систем, символічних структур та регіональних особливостей, що формувалися протягом століть. Дослідники підкреслюють, що впровадження елементів традиційного мистецтва в сучасні дизайнерські проекти сприяє збереженню культурного коду та його адаптації до актуальних потреб суспільства [2; 3]. Трансформація традиційних художньо-композиційних характеристик дозволяє створювати нові образні рішення, зберігаючи семантичну глибину орнаменту та символіки [3].

Сучасні наукові дослідження також акцентують увагу на поєднанні етнічної стилістики з інноваційними підходами, зокрема використанням вторинних матеріалів та принципів сталого розвитку, що розширює функціональні й концептуальні можливості етнодизайну [4]. Таким чином, традиція виступає не як копіювання історичних форм, а як джерело для творчої інтерпретації.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є дослідження характерних особливостей української етнічної традиції в декоративно-прикладному мистецтві та її трансформація в сучасному дизайні жіночих сумок.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

В процесі дослідження проведено аналіз основних компонентів українського декоративно-прикладного мистецтва – орнаменту та символіки. Встановлено, що український орнамент має чітку структурно-семантичну організацію, де кожний елемент несе певний смисл (наприклад, трикутник – символ родючості, ромб – благополуччя) [2 – 4]. Ці художньо-виразні особливості створюють багатий візуальний код, що може бути адаптований у сучасному дизайні з мінімальною втратою первинного значення [1; 2].

Дослідження сучасних практик етнодизайну засвідчило, що успішні результати досягаються при поєднанні традиційних візуальних мотивів з сучасними технологіями обробки матеріалів, функціональними вимогами та принципами універсальності [1; 4]. Наприклад, аналіз досвіду дизайнерів засвідчив, що застосування орнаментальних мотивів у декоративних елементах сумок може відбуватися через вишивку, тиснення, аплікацію або текстурні рішення, що дозволяє зберегти культурні сенси та водночас відповідати сучасним модним тенденціям [2; 3].

Під час розроблення мініколекції жіночих сумок було обрано основні композиційні принципи, характерні для українського орнаменту: ритм, симетрія, модульність тощо [4]. Колірна гамма виробів сформована на основі традиційних поєднань (червоний, чорний, білий) як носіїв культурних асоціацій та історичного коду [2]. Окрему увагу приділено функціональним аспектам – ергономіці, універсальності розмірів та зручності використання, що відповідає сучасним вимогам споживача [1].

Ключові особливості колекції:

1. Використання українських етнічних мотивів.
2. Різні типи конструкцій та форм.
3. Акцент на декоративні деталі.
4. Поєднання традиційного і сучасного.
5. Колірна гармонія та символіка.

Символіка орнаментів у цій колекції охоплює широкий спектр українських сакральних значень, починаючи від класичного ромба, який уособлює родючість землі та сімейний добробут. Восьмикутна зірка, або «повна рожа», що прикрашає кілька моделей, виступає потужним солярним знаком і символом гармонії всесвіту. В ескізах із косівським декором зображення птахів традиційно трактується як вісник радості та символ світлої душі, тоді як бартка (топірець) додає виробу енергії сили та захисту. Виноградна лоза, майстерно вишита на шкіряному портфелі, здавна вважається символом життєвої ниви та радості створення сім'ї. Центральне місце посідає образ Берегині – архаїчної богині-захисниці з піднятими руками, що символізує материнську силу, охорону дому та неперервність роду. Навіть

флористичні мотиви, такі як пишні маки, несуть у собі значення пам'яті роду та магічного захисту від усього лихого. Таким чином, кожен візерунок перетворює сумку на своєрідний оберіг, де кожен стібок бісеру чи нитки закладає глибоке побажання щастя та процвітання її власниці.

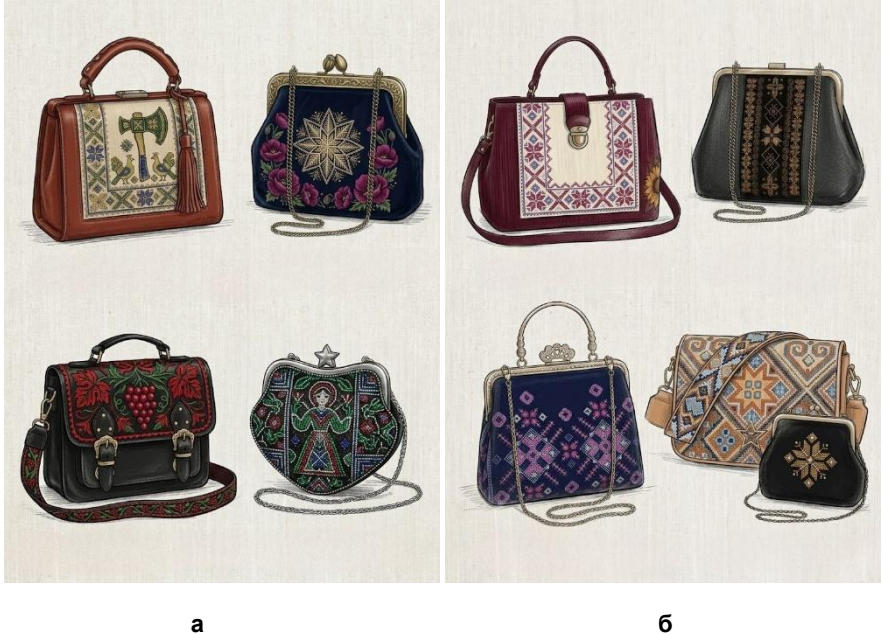

Рис. 1. а-б. Моделі авторської колекції сумок, створені за мотивами української символіки

Результати дослідження підтверджують, що українська етнічна традиція в розробленій колекції інтегрована не як пряме копіювання, а як осмислена трансформація орнаментальних рішень. Це дозволяє створювати сучасний дизайнерський продукт, де традиційна вишивка та тиснення стають органічною частиною функціонального аксесуара, наповненого глибоким смисловим змістом.

ВИСНОВКИ

Українська етнічна спадщина є багатим джерелом візуальних і символічних елементів, які можуть бути успішно трансформовані в сучасному дизайні аксесуарів. Використання традиційних орнаментів і символіки в колекції жіночих сумок бренду Vita Kin здійснене через творчу інтерпретацію, що поєднує українські автентичні мотиви з сучасними формами, матеріалами та функціональними вимогами. Орнаментальні та колірні рішення зберігають

культурний код і семантичну глибину, перетворюючи аксесуари на сучасні дизайнерські об'єкти з символічним значенням. Розроблена мініколекція демонструє, що традиція в етнодизайні може виступати джерелом натхнення для створення сучасних виробів, які поєднують естетичну привабливість, практичність та культурну цінність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сиваш І. О. Традиційний одяг українців у контексті сучасного етнодизайну. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2024. №1. С. 180-188 <https://ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad/article/view/224>
2. Осадча А. М. Українська символіка в дизайні. *Південноукраїнські мистецькі студії*. 2025. №3. С. 161-167 <https://artstudies.pdpu.edu.ua/index.php/artstudies/article/view/215>
3. Гоцялюк А. Етнодизайн у декоративно-прикладному мистецтві кінця XX початку XXI століття. 2020. №1 (74). С. 169-179 <https://journal.ndiu.org.ua/article/view/195744>
4. Рихлицька О. Д., Косик О. І. Орнаментальні мотиви в сучасних дизайнерських практиках. *Українські культури (Ukrainian Cultures)*. 2021. №1 (8). С. 59-65 <https://ucs.knu.ua/en/article/view/2301>

MYKHAILOVSKA O., MAHALIAS S.

ETHNOCODE OF MODERNITY: UKRAINIAN TRADITION IN THE DESIGN OF WOMEN'S BAGS

The work explores the transformation of Ukrainian ethnic heritage in modern accessory design. The features of traditional ornamentation, symbolism and constructive forms are analyzed, as well as their interpretation in the collections of the Vita Kin brand. Based on the analysis, a mini-collection of women's handbags was developed, which combines traditional Ukrainian motifs with current forms and materials.

Keywords: symbolism, ethnodesign, stylization, design of women's handbags, ornament.